

Útmutató magán-állatorvosok részére a madárinfluenzával kapcsolatban

Milyen esetben értesítse a hatósági állatorvost a madárinfluenza gyanújáról?

A baromfiállomány vizsgálata során madárinfluenza gyanúját kell jelenteni a hatósági állatorvosnak, ha az állományban az alábbi tünetek jelen vannak:

1. Az állományban a takarmány- és ivóvíz-felvétel 20%-nál nagyobb mértékben csökken.
2. Tojóállomány esetén a tojástermelés 5%-nál nagyobb mértékben csökken 2 napnál hosszabb időtartamig.
3. Az állományban a heti elhullási arány 3%-nál magasabb.
4. Egyedek vizsgálata esetén a melléklet szerinti elváltozásokat diagnosztizálta, amelyek a madárinfluenza gyanúját felkeltik.

Vízi szárnyasoknál akkor is értesíteni kell a hatósági állatorvost a gyanúról, ha a betegségre gyanút keltő elváltozások csak egyedek szintjén jelentkeznek.!

Állománynak kell tekinteni az egy létérben tartott állatok összességét, szabadtartás esetén a kerítéssel vagy fallal körülvett területen együtt tartott állatokat.

Melyek az elsődleges feladatok, amelyeket a magán-állatorvosnak meg kell tennie madárinfluenza gyanúja esetén?

1. Madárinfluenza gyanújáról a magán-állatorvos köteles haladéktalanul tájékoztatni az illetékes kerületi főállatorvost.
2. A magán-állatorvos az illetékes kerületi főállatorvos vagy hatósági állatorvos megérkezéséig nem hagyhatja el azt a helyszínt, ahol a betegség gyanúja előfordult.
3. A magán-állatorvos köteles az állattartót utasítani a következők betartására:
 - a. valamennyi baromfit az állatok megfigyelésére alkalmas helyen kell tartani;
 - b. a telep bejáratánál és valamennyi épület bejáratánál láb- és kézfertőtlenítő felszerelést kell kihelyezni;
 - c. baromfit az érintett helyről kiszállítani, vagy oda beszállítani tilos;
 - d. az elhullott és leölt állatokat úgy kell megőrizni, hogy azokhoz a vizsgálatig vagy ártalmatlanná tételükig se ember, se állat ne férjen hozzá;
 - e. tilos a tartási helyről olyan állatokat, azok testrészeit, termékeit és nyersanyagait, takarmányt, almot, továbbá egyéb, járvány terjesztésére alkalmas tárgyakat eltávolítani, amelyek baromfival érintkeztek vagy érintkezhetnek.;
 - f. a tartási helyre csak az állattartó, a gondozó, illetve az állatorvos léphet, a be- és kijáratoknál elhelyezett fertőtlenítő berendezések rendeltetésszerű használata után;
 - g. a telepen levő állatállományról (baromfi és minden más állat), illetve a betegségre gyanús és elhullott állatokról a naprakész kimutatást kell készíteni.

A vastag szedéssel jelzett elváltozások különösen felkeltik a madárinfluenza gyanúját.

1. Fogékony fajok:

- a. Vadmadár fertőzöttség gyakran tünetmentes. Rezervoárjai lehetnek a HPAI törzseknek, de nincs klinikai megbetegedés. A legtöbb törzset kacsafélékből izolálták!
- b. A házi vízi szárnyasok rezisztensebbek a többi fajnál.
- c. Házi fajok közül pulykában a leggyakoribb, de fácán-, tyúk-, gyöngytyúk-, kacsá- és liba állományokban is előfordul.

2. Bármely korú állat megbetegedhet!

3. Klinikai tünetek(általánosságban):

- a. **1-3 nap lappangás, a madarak bágyadtak, étvágytalanok, nem szívesen mozognak.**
- b. Hasmenés.
- c. Sok esetben a légzőszervi tünetek megjelenése előtt az állat elhullik.
- d. Légzőszervi tünetek: orrfolyás, kötőhártya gyulladás, tüsszögés, krákogás, szemgödör alatti üregek gyulladása (sinusitis).
- e. **Toroktájék és fejfüggelékek vizenyős duzzanata, fejfüggelékek cyanosisa.**
- f. Néha idegrendszeri tünetek.
- g. Tojástermelés jelentős csökkenése. Keltethetőség romlása, barna tojánhéj kivilágosodása.

4. Kórbonctani elváltozások(általánosságban):

- a. **Orrjáratokban és a synusokban savós, később savós-gennyes exsudatum.**
- b. **A felsőlégutak és a légső nyálkahártyája duzzadt, apró vérzések lehetnek benne, a légsőben nyálkás váladék fordul elő.**
- c. Tüdőben gyulladásos területek.
- d. A légszakok fala megvastagodott, homályos, üregét sajtos-fibrines anyag töltheti ki.
- e. Enyhe bélgyulladás, apró vérzések a mirigyes gyomorban és a savós- és nyálkahártyákon.
- f. Petetüszök elfajulása, petefészek és petevezető gyulladás, és e szervek vérzései gyakoriak.
- g. **Előfordul hasnyálmirigy gyulladás és e szervben is vérzések.**
- h. Előfordulhat nephrosis és nephritis is.

5. Klinikum, kórbonctan összefoglalás fajonként, hasznosítási irányonként:

Klinikum

A. Tyúk:

- a. **Brojler, LPAI:**
 - általában tünetmentes
- b. **Szülőpár, LPAI :**
 - **esetenként enyhe étvágytalanság és légzőszervi tünetek,**
 - **taréj, bőrfüggelékek cianózisa,**
 - tojóknál 5-20%-os tojástermelés csökkenés, tojásmínőség romlás.
 - morbiditás 100%, mortalitás 38%.
- c. **Árutojás termelő, LPAI:** Enyhébbek a tünetek. Ketreces tartásnál lassabb a terjedés. Morbiditás 10-20%. Étvágytalanság, bágyadtság, enyhe légzőszervi tünetek, taréj, bőr- függelékek bővérúsége. Tojástermelés csökkenés 2-10%. Mortalitás max. 5%.
- d. **Brojler, szülőpár (almon tartott), HPAI:** Klinikai tünetek megjelenése után 48-96 óráig 100%-os mortalitás. Bágyadtság, étvágycsökkenés, majd idegrendszeri tünetek.
- e. **Ketreces tojóknál HPAI:** Lassabban terjed! Először csak néhány ketrecben és állaton súlyos bágyadtság majd elhullás. Lassan terjed, 10-14 nap alatt fertőződik át az épület.

B. Pulyka:

a. Brojler, LPAI :

- A tünetek súlyossága és az elhullások mértéke az állatok életkorától függ.
- Hat hetes kor felett egy hét után a többség gyógyul.
- Fiatalabb brojlerekben súlyosabb tünetek és elhullások 40-97% között változtak. A túlélők rosszul fejlődtek.
- Kezdetben bágyadság, borzolt tollazat, étvágytalanság, majd légzőszervi tünetek, néhány esetben hasmenés is jelentkezik.

b. Szülőpár, LPAI:

- Bágyadság, légzőszervi tünetek, tojástermelés csökkenés 30-80%. Három hét után rendeződik. Tojás minősége romlik.
- Morbiditás 100%, mortalitás 5-20%.

c. Pulyka, HPAI :

- 48-72 óra után 100%-os elhullás!
- Hirtelen étvágycsökkenés, bágyadság, majd idegrendszeri tünetek (remegés, inkordináció, fejrázás, szárnybénulás).

C. Kacsa, házi lúd,HPAI:

- viszonylag rezisztensek a vírussal szemben, de járványok során figyeltek meg elhullásokat.

Kórbonctan

a. Árutojás termelő tojók, LPAI:

- Ödémásan beszűrődött petefészek, petevezető, **vérzések**, petevezetőben savós fibrines váladék

b. Brojler,szülőpár,almon tartott,HPAI:

- Legfeltűnőbb a **hasnyálmirigy gyulladás**.
- Néhány esetben a lép duzzadt, felületén elhalások, a vékonybélben a nyiroktüszőkben vérzések.
- Agyvelő –agyhártyagyulladás is kimutatható.

c. Pulyka, brojler, LPAI :

- **A szinuszokban sajtos alvadék, a tüdő, légcső bővérű, néha vérzések is láthatók.**
- A hasnyálmirigy minden korcsoportban érintett, fiatalokban súlyosabban.

d. Pulyka,szülőpár,LPAI:

- A légző- és reprodukív szervek érintettek.
- Bővérű tüdő, légcső, sinusitis.
- Petefészektüszőkben vérzések, petevezető bővérű, gyulladásos és ödémás.

e. Pulyka, HPAI :

- Túlheveny esetben negatív.
- Heveny esetben a belső szervek bővérűek, hasnyálmirigyben a gyulladás mellett diffúz elhalások is láthatóak.
- Agyvelőben, kisagyban nekrosis és agyhártyagyulladás.

f. Kacsa, házilúd.

- **A legsúlyosabb elváltozások a hasnyálmirigyben találhatóak. Míg egyéb fajokban a nekrosis kifejezett, addig itt csak gyulladással elváltozások láthatók.**